

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

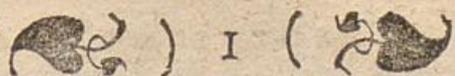
**Frid. Adolphi Lampe S. S. Theol. Doct. Ej. Et Hist. Eccl.
Professoris Ordinarii, Delineatio Theologiæ Activæ**

Lampe, Friedrich Adolph

Herbornæ Nassaviorvm, 1728

Caput I. De Theologia Activa in genere.

urn:nbn:de:hbz:466:1-28501

THEOLOGIAE ACTIVÆ

LIBER PRIMVS,

In quo generalia officiorum funda-
menta explicantur.

CAPVT PRIMVM.

De Theologia Activa in genere.

SUMMARIUM.

1. De eius indole qua continet

A. Argumentum §. 1—5.

1. In se spectatum 1. 2. indicatum

a. Per ὀνοματολογίαν 1.

b. Per definitionem 2.

2. Comparatum cum Theologia Contemplativa

3—5. ubi observatur

a. Quomodo ab illo differat 3.

b. Quomodo cum eadem cohæreat 4. 5.

a. Ei innexa 4.

β. Eam supponens 5.

A

B. Præ-

B. Præstantiam 6---12.

1. Demonstratam rationibus 6---11.

a. Propositis 6---10. petitisque

α. A doctrina hujus dignitate 7.

β. Ab ejusdem utilitate 8---10.

Ν. Absolute spectata 8.

Ξ. Relate ad corruptionem tam generalem peccati 9. quam specialem avi nostri 10.

b. Contra exceptiones adstructis 11.

2. Exemplis illustratam 12.

II. De methodo & ordine, quo illam tractaturi sumus 13. 14.

I.

THEOLOGIA ACTIVA seu *Practica*, nobis eadem est, quam alii ab argumento *Moralem*, alii a principio, titulo sublimiori, si abusus separetur, *Mysticam*, nonnemo a subjecto *Cordis*, nonnulli ab effectu *Asceticam*, quidam a tractandi methodo aut cum antiquioribus *Casuisticam*, aut cum recentioribus *Paraleticam*, sed & denique aliqui nomine e scholis translato *Ethicam Christianam* appellant.

II. Designamus enim hoc nomine *Theologiae Christianae* partem quandam specialiore, continentem doctrinam de us, que agenda sunt homini, possimum regenito, secundum *Legem Evangelii*, ut summum bonum in communione cum Deo possideat.

III. Unde liquet, quod eatenus differat a reliquis *Theologiae Didascalicae* partibus, quoniam veri-

veritates ad ejus forum pertinentes non tam circa *credenda* quam circa *agenda* subsistunt, neque tam *opus Dei* in salvando peccatore, quam *opus peccatoris* nova vita donati ac per efficaciam gratiæ divinæ actuosi explanant. Quamvis ergo Theologia *Theoretica* seu *Contemplativa* ipsa quoque ratione finis inter *doctrinas practicas* sit referenda, in majori tamen emphasi de *Theologia Activa* id prædicari potest, quoniam illius proximum objectum & argumentum universum circa praxin versatur. Sed & discrimen in *sine* eatenus occurrit, quia *proxime* in communionem cum Deo Theologia *Activa*, *Contemplativa* nonnisi *mediate* fertur.

IV. Nihilominus intime cum Theologia *Contemplativa* cohæret, & perpetuis vinculis ei est innexa. *Idem fontes*, *idem finis* utrique fixus est. Certo respectu posterior *essentialis pars* prioris est, quoniam ad mysteria fidei non solum *opus Triunius Dei* in salvando peccatore, sed etiam effectum ejus admirandum, ipsa *hominis* regeniti *actuositas* reapse unionem peccatoris cum Deo præstans & promovens, est referenda.

V. Dogmata saltem fidei in præceptis vitæ *supponuntur*, quoniam convenienter *relationibus* suis agere atque ita *officio* suo defungi nemo potest, nisi qui relationes illas perspectas habet, quibus tanquam fundamentis obligatio ad quæcunque officia innititur. Adde, quod *argumenta* fortissima, quibus identidem impellimur atque incitatur ad agendum secundum beneplacitum Dei, ex Evangelio gratiæ hauriantur. Revera igitur *Theoria* hominis spiritualis *oculos*, *Praxis* alas,

manus atque *pedes* conficit. Sine illa *cæcus*, sine hac *claudus mancusque* esset. Ab illa hæc *lumen* ac *robur* accipit. Hæc illi formam & *complementum* præbet. Hinc doctrina fidei audit *mysterium pietatis* 1. Tim. III. 16. & *typus doctrine*, cui *obediendum* Rom. VI. 17. Hinc in tota Scriptura *dogmata fidei* atque *vita* alternant, & Christus æque ac Apostoli, ille in *sermonibus*, hi in *epistolis* suis, ab illis passim ad hæc transire solent. Confet *rudimenta doctrine Christianæ* Hebr. VI. 1. 2.

VI. Meretur sane hæc *Theologica Scientiæ* pars, tum propter *dignitatem*, qua fulget, tum propter *summam utilitatem*, quam præstat, ut separatim certo ordine ejus thesauri digerantur atque attentioni penitiori exhibeantur.

VII. *Dignitatem* doctrina hæc tum per *sublimitatem*, tum per *amplitudinem*, tum per *præstantiam objecti*, circa quod occupatur, adipiscitur. *Sublimitas* ejus tanta est, ut facultates hominis mere naturales exsuperet, quæ cum in scientiis theoreticis, ipsisque mysteriis fidei ex verbo gratiæ hauriendis, non parum sæpe provehi queant, in hac parte Theologiæ, quæ magis directe *prævis cupiditatibus* bellum inducit, *experientiamque* supponit *spiritualem*, maxime cœcutiunt. Adeo *ampla* est, ut ad omnes scientias mere *præcticas* se diffundat, omnemque *jurisprudentiam* tam *divinam*, quam *humanam*. & quicquid sub *Ethica*. *Politica*, *Oeconomica* nominibus in scholis tradi solet, valet, vasto suo sinu circumdet. Neque enim ulla *actionum humanarum*, tam *internarum* quam *externarum*, quarum adeo immensa est varietas, per totam

totam vitam potest concipi, cui ex præscripto hujus scientiæ sua *forma* non induatur, sui *limites* non ponantur, sua *meta* non præfigatur. *Objectum* autem, quod hæc scientia tractat, tale est, ut nullum magis creaturam rationalem deceat. Nam in eo summæ *pulchritudinis* ac *perfectionis* ejus, quæ ipsius *divinæ perfectionis* radios ac similitudinem in mentibus creatis suscitatur, cardo est situs. Quin quantum *finis* præstat *mediis*, tantum *scientiis theoreticis* omnibus præcellit, quæ nisi in hanc tanquam complementum suum desinant, non nisi vanissimæ luxuriantium ingeniorum ambitioni pabulum exhibent. Job. xxviii. 28. Eccl. xii. 15. Jac. iii. 13--15.

VIII. Quanta sit ejusdem doctrinæ *utilitas*, ex eo elucescit, quoniam magis immediate, quam ulla alia, & *instrumentum* est, per quod *Deus* in homine *finem* attingit, ad quem illum præ reliquis creaturis *facultatibus moralibus* atque *immortalitate* donavit; & *medium* præbet, per quod peccator partam atque oblatam beatitudinem arripit, conservat, promovet, initiisque ejus jam in hac vita actu perfruitur. Ps. xxxiv. 12. 12. Prov. iii. 1--4. Jes. xlviii. 17. 18. Quod medium eo magis est æstimandum, tum quoniam per veritatem Dei *fallere nequit*, tum quoniam *unicum* est; unde tanta exurgit ejus tam discendæ, quam docendæ *necessitas*, ut & Ministri Evangelii absque ejus penitiori notitia ad *pastorale munus* rite obeundum plane inepti forent, & nemo plane absque dispendio salutis eam ignorare queat.

IX. Pondus hujus doctrinæ non parum aggra-

vatur per *corruptionis humana* indolem, per quam fit, ut non facile *ultra* aut *dix* in hujus generis veritatibus expendendis hæreamus. Unde quæ in plerisque systematibus Theologiæ Christianæ, præsertim recentioribus, huc faciunt, ad introductionem in hujus scientiæ adeo necessariæ adyta non sufficere videntur.

X. Sed & illa vivimus eheu! tempora, in quibus præjudicia contra veram vitæ Christianæ sanctimoniam, si usquam alias, invalescunt, ac perniciosi circa *opus fidei* errores *intus* æque ac *foras* foveantur, disseminantur, coloribusque variis incrustantur. Quare nihil magis ad ædificationem promovendam requiritur, quam ut defectui, qui circa tradendas inculcandasque Veritates Practicas in Scholas æque ac Ecclesias irrepisse videtur, utcunque consulatur.

XI. Et hæc sufficient contra frivolas quorundam exceptiones, qui hanc Theologiæ partem magnorum Theologorum cura parum dignam, ac per claritatem simplicitatemque suam ingeniis sublimioribus contemnendam pene, non saltem aliter, quam in transitu tantum tangendam esse, dictis aut saltem praxi constanti insinuant. Utinam has inter aquilas sublimi vertice sidera ferientes non essent, quibus dici potest, *Tu es Magister in Israele & hæc non nosti?* Joh. III. 10.

XII. Singularem sane ab omni ævo curam huic scientiæ tradendæ atque illustrandæ non solum ipse *Deus* & summus noster *Servator* in terris docens, aliique Viri *θεόπνευστοι*, *Salomo* præcipue & *Paulus*, utrique *Sapientiæ* cœlestis *Prodigia*, sed etiam alia præclara lumina impendunt.

tunt. In hoc campo vela ingenii sui non solum infeliciori conatu maximi Gentium *Philosophi*, sed & præstantissimi *Ecclesie* tam *Judaica*, quam *Christiana* Doctores, vento magis secundo utentes, explicuerunt. Horum vestigia premere, horum humeris insidere, horum monita *concin-*
nari, si pote, *ordine* digerere, gloriosum nobis erit.

XIII. Cum autem illa *methodus* tam ad *institutionem*, quam ad *convictionem* popularem, qualem hujus scientiæ indoles requirit, ut salutarem effectum nanciscatur, magis sit idonea, quæ ex certis clarisque principiis generalibus singulas veritates deducit, & ab eorum tractatione ad specialiorum momentorum excussionem progreditur, nos quoque hanc lineam sequemur, ut priori libro, quæ generatim Scientiæ Activæ *subjectum*, *normam* & *elementa* quasi ad omnes spectantia concernunt, explicemus. His fundamentis præmissis eo promptior in singulorum *agendorum* aut non *agendorum* pro variis statibus atque circumstantiis excussione progressus dabitur.

XIV. Quæ ad generalem in hanc scientiam introductionem pertinent, secundum datam a nobis definitionem, primo *subjecta agentia* & deinceps ipsam *actionum formam* concernunt. Hæc autem secundum certam *normam* expressa partim *a scopo*, in quem feruntur, partim *a modo*, quo illum petunt, de-
pendet,